

Center drobnega gospodarstva na Tržaški dobiva svojo končno podobo

VELIKA SKRB ZA VODOTOKE NAŠE OBČINE

88.300 kubičnih metrov materiala iz barjanskih jarkov

V petek 19. junija je zasedala skupščina Območne vodne skupnosti Ljubljana-Sava. Kot je znano, pokriva ozemlje sedemnajstih občin in dela kranjske občine. Na dnevnem redu je imela dve temeljni nalogi, oceniti uresničitev plana za leto 1986 in sprejeti aneks k srednjeročnemu planu zveze vodnih skupnosti Slovenije za obdobje 1986-1990.

Ker povprečen občan nima predstave, s kakšnimi sredstvi razpolaga ta samoupravna interesna skupnost materialnega značaja in, zakaj je n.p.r. potrošila ta sredstva v naši občini, navedimo nekaj podatkov o tem. Lani je zbrala OVS Ljubljana-Sava iz naše občine 601,7 milijona dinarjev. Splošnega vodnega povračila je bilo 548 milijonov dinarjev, povračil od količinskih osnov 20,5 milijona, povračil od obrti skoraj 27 milijonov in od katastrskega dohodka 6 milijonov dinarjev. Prispevek iz naše občine je najnižji med prispevki ljubljanskih občin.

Iz poročila o izvedbi plana za leto 1986 lahko razberemo tudi podatke o tem, zakaj so potrošili ta sredstva. Za redno vzdrževanje nižinskih vodotokov, javno službo in projektivo so lani na Ljubljani s pritoki porabili 548,8 milijona dinarjev. Veliko večino denarja je bilo uporabljeno prav v naši občini. Najzanimivejša dela so bila: sanacija zajezde na Ljubljani nasproti gostišča Livada, ureditev Spodnjega Galjevca od Peruzzijske ceste ob Knezovem štradonu, sanitarni poseki in košnje ob vodotokih, ureditev izvira Iščice na Igu in Rudniškega potoka - pritoka št. 7 v Sp. Gimjevec, vodnogospodarska dela pri melioraciji Dobravice, posek in spravilo grmovja za melioracijo Iščica, sanacija zajede pod mostom nad Iško v Tomišlju, popravilo in postavitve pragov na Malem grabnu, čiščenje jar-

kov (52.800 m) na Barju na ozemlju devetih krajevnih skupnosti ter izvedbo I. faze del na Škofeljščici. To so bila večja vzdrževalna dela. Opravili pa so tudi nekaj manjših intervencijskih del in sicer na Šujci, Gradaščici, Podolnici in Radni.

V naši občini imamo tudi večje število hudournikov. Medtem ko za nižinske vodotoke skrbi Vodno gospodarsko podjetje Hidrotehnik, pa skrbi za hudournike Podjetje za urejanje hudournikov, ki ima sedež v naši občini. Lani so naredili v naši občini za 114 milijonov dinarjev del. Skoraj 65 milijonov dinarjev so potrošili za ureditev hudournikov z Rožnika v živalskem vrtu, nekaj manj kot 40 milijonov za ureditev izlivnega odseka Male vode ter 10,6 milijona za ureditev Črnega potoka na izlivnem odseku.

Znano je, da OVS Ljubljana-Sava financira tudi gradnjo objektov za vodooskrbo in za čiščenje odpadnih voda. Od 170,2 milijona dinarjev, ki so bili planirani za Ljubljano, je bilo potrošeno v naši občini 153 milijona dinarjev. Denar smo dobili za čistilno napravo vodovoda Turjak in za vodovode Rakitna, Podpeč, Strumica-Lužarji ter za vodovode v krajevnih skupnostih Dobrova in Črni vrh.

Če smo že omenjali dopolnilo srednjeročnega plana Zveze vodnih skupnosti Slovenije za obdobje 1986-1990, navedimo, da so delegati sprejeli to dopolnilo in z njim zagotavljajo znaten del sredstev za izgradnjo osmih industrijskih čistilnih naprav in enajstih mestnih čistilnih naprav v porečju Save pred HE Vrholovo, za čistilno napravo v TOK Ilirska Bistrica in za dovodno razdelilno omrežje za namakalni sistem v Vipavski dolini iz akumulacije Vogšček.

-sj-

KAKŠNI OBLAKI SE ZBIRAJO NAD OBRRTNIŠTVOM

Kdor le z glasom pomaga, malo pomore

V obrtništvu poteka zanimiv proces, ki ga je uredništvo revije Zveze obrtnih združenj Slovenije »Obrtnik« poimenoval »Ena roka gladi, druga jemlje«. Kako na ta dogajanja gledajo v Obrtnem združenju Ljubljana Vič-Rudnik, smo se pogovarjali s predsednikom izvršilnega odbora Alojzjem Lampičem in tajnikom Branim Pečanom. Osnovna pozorost je bila namenjena osnutku novega zakona o davkih občanov.

»Smatram, da novega zakona o davkih občanov ne potrebujemo,« je odločno dejal predsednik izvršilnega odbora Alojz Lampič in utrdil to izjavo s podatkom, da je bil ta zakon sprejet pred dvema letoma z obljubo, da bo veljal najmanj celo srednjeročno obdobje 1986-1990. »Zakon bi bilo treba res popraviti na nekaterih mestih, saj ima nekaj pomanjkljivosti, o katerih pa bomo spregovorili kasneje.«

Kaj ste ugotovili v razpravi?

»Najprej sta osnutek obravnavali sekciji gostincev in avtoprevoznikov. Slednji so prišli do frapantne številke, da bi morali narediti na leto okrog 50 milijonov prometa za poravnavo pavšalnih obveznosti. To je sedemkrat več kot v združenem delu. Sprašujemo se, ali je mogoče vnaprej določati promet, tako kot to zahtevajo kriteriji republiškega komiteja za promet in zveze. Zavedati se moramo, da avtoprevozniki ne poslujejo pod enakimi pogoji kot prevozniške organizacije združenega dela. Zato menimo tudi v izvršilnem odboru, da predlagana določila niso sprejemljiva. Ugotovili smo, tako kot tudi sekcija gostincev, da kriteriji na podlagi števila stolov v lokalih in podobnih meril, ki določajo promet in iz njega izhajajoče obveznosti ne morejo biti realni. Zato gostinci pozivajo, naj se davki določajo na osnovi prometa, ne pa kar pavšalno.«

Je predlagatelj spoznal neprimernost svojega predloga?

»Pripravljali so očitno spoznali, da osnutek ni primeren,« je sklepal tajnik Brane Pečan, »saj je že drugič umaknjen z dnevnega reda zasedanja zborov republiške skupščine. Najbolj zoprno je to, da je osnutek pripravljen na pamet, brez primernih predizkušenj in brez ustreznih strokovnih podlag.«

Obrtniki ugotavljajo, da je osnutek novega zakona o davkih napisan »na hrbet« desetini obrtnikov, oziroma najmočnejšim. S takim stališčem pa se obrtna združenja ne morejo strinjati. Zato pozivajo vse odgovorne, da se ne izgovarjajo, da so novi zakon o davkih zahtevali obrtniki, ampak, da natančno poslušajo njihove pripombe. Te pa so namenjene predvsem drugim zakonskim

določilom, ki ovirajo razvoj zasebnega dela drobnega gospodarstva. To so določbe o amortizaciji, o revalorizaciji osnovnih sredstev, o ponovnem vrednotenju odpisanih sredstev, o prometnih davkih na osnovna sredstva in repromateriale, o popolni ustavitvi uvoza osnovnih sredstev, o DURu in o kreditni politiki. Že več let zahtevajo spremembo teh zakonskih določil in ne zakona o davkih občanov.

Ali take razmere v obrtništvu vplivajo na zanimanje za zemljišča v obrtnih conah, ki jih je z velikim naporom in posluhom za razvoj drobnega gospodarstva pripravila naša občina?

»Na zanimanje za nove lokacije sta vplivala podatek o komunalnem prispevku in ustavitve kreditiranja,« je izpostavil dva negativna vpliva Alojz Lampič. »Za 400 kvadratnih metrov veliko parcelo, od katere je zazidljivih 150 kvadratnih metrov, je potrebno dati 16,5 milijonov dinarjev. Tako sta v coni pri Plutalu menda ostala le še dva kandidata. Ko smo začeli govoriti o teh conah, je večina kandidatov pričakovala, da bo zadostovalo za začetek milijon ali dva milijona dinarjev, potem, pa bodo s krediti in na druge načine dokončali obratovanje. Žal so se ti načrti, s komunalnim prispevkom nad 1,6 milijarde starih dinarjev, sesuli pri večini zainteresiranih.«

»Naj pokomentiram trenutno stanje,« se je v razpravo vpletel Brane Pečan. »Ko smo prosili za obrtne cone, je bilo še nekaj denarja, sedaj imamo obrtne cone, nimamo pa denarja.«

Za varne stroje in naprave

»Poudariti moram, da je v našem združenju sedaj nad 1600 obrtnikov. Ves poseben zakon obvezuje, da morajo na tri leta pregledati stroje in naprave. Ker pa imamo obrtniki veliko najrazličnejših obveznosti, smo se na izvršilnem odboru odločili, da bomo poskrbeli za pregled strojev in naprav. Z Zavodom za varstvo pri delu smo sklenili celotno pogodbo o opravljanju teh storitev v naših obrtnih delavnicah. Prijave bomo sprejemali v naši pisarni in obrtnike tudi spominjali na to pomembno obveznost. Na osnovi pogodbe smo dobili 20-odstoten popust na ceno in le upamo lahko, da bodo obrtniki - letos naj bi jih bilo 300 do 400 opravili to dolžnost. Sklenili smo tudi, da bomo obrtnikom pomagali tudi pri odpravi posledic zaradi nezgod ali nesreč. Kako, pa je mogoče natančneje izvedeti v pisarni našega združenja,« sta obrazložila to novost v delu združenja predsednik izvršilnega odbora Alojz Lampič in tajnik Brane Pečan.

STANE JESENOVEC

V težkih pogojih dober gospodar

Delavci Tobačne tovarne so si za skupni razvojni cilj v srednjeročnem obdobju 1986-1990 postavili povečanje tržnega deleža cigaret na jugoslovanskem trgu ter utrditev vodilne blagovne znamke F 57. Za doseg tega cilja bolje izkoriščajo obstoječe zmogljivosti, znižujejo stroške poslovanja na enoto proizvoda, kar pomeni dvig produktivnosti na dolgi rok. Prizadevajo si zagotoviti ugodne pogoje za dolgoročno poslovanje in razvoj delovne organizacije do leta 1990.

So v drugem letu tega srednjeročnega obdobja, ko tržni delež njihovih cigaret še ni pričel naraščati, obenem pa so s koncentracijo sredstev, strokovnih kadrov in poslovnih odločitev na ravni delovne organizacije že nakazali izhod iz takega stanja.

S poslovno reorganizacijo v letu 1986, z izboljševanjem kadrovske strukture, z stimulativnejšimi osebnimi dohodki ter z dvigom kvalitete lastnih proizvodov, naj bi jim po predvidevanjih rezultati kmalu pokazali na bolje.

Spremenila so se tudi njihova razmi-

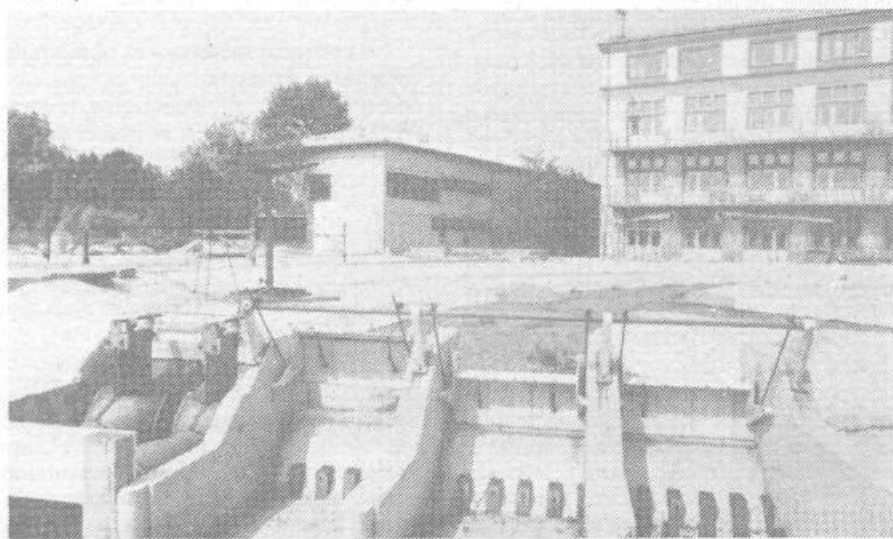
šljanja in prodrlo spoznanje o nujnosti vpeljave računalniškega sistema, tako v proizvodni proces, kot v strokovne službe. S tem pa je povezano tudi računalni-

KOLEKTIV NI VELIK, A JE ZANIMIV

Ostal je le »en pomol«

Na Hajdrihovi 28 je Vodnogospodarski inštitut. Sam naziv te delovne organizacije posebnega družbenega pomena ne pove podrobnosti o njenem delovanju, zato smo prosili dipl. inž. gradbeništva Mitjo Starca, direktorja, da nam v pogovoru nekoliko podrobneje razloži, zakaj je ta 80 članski kolektiv razdeljen po poslovnih nalogah na tri dele in v čem je pomen 50 letnice in 10 letnice, ki jo omenjajo na zasedanjih skupščine Zveze vodnih skupnosti Slovenije.

»Najprej nekaj besed o obletnicah. Od 1937. leta dela v Ljubljani vodnogradbeni laboratorij. Tako bomo letos praznovali pol stoletja obstoja tega pomembnega laboratorija, ki je bil dolgo po zmogljivostih, tretji v Evropi in največji v Jugoslaviji. Pred desetimi leti pa je prišlo zaradi tržnih razmer do združitve študijske, laboratorijske in projektantske dejavnosti. Ta ni po dejavnosti združena v en oddelek, ampak je razdeljena na raziskovalni oddelek za energetske objekte (vodnogradbeni laboratorij), na oddelek za pomorsko inženirstvo in raziskave obalnega morja ter na študijski oddelek za vodno gospodarstvo.« je podal organizacijske in poslovne okvire delovanja.

Najobsežnejši del zadolžitve ima v VGI, kot pogosto tudi okrajšano navajajo Vodno gospodarski inštitut, v katerem ima nad polovico zaposlenih visokošolsko izobrazbo, študijski oddelek za vodno gospodarstvo.

»Najbolj aktualna zadolžitev je vsekakor izdelava vodnogospodarskih osnov SR Slovenije. Te moramo narediti v treh fazah in sicer do 1993. leta. Že to časovno razdobje kaže, kako obsežna naloga je to. Za vse velike objekte v Sloveniji (akumulaciji Vogršček in Klivnik, namakalni sistem Vipavske doline) smo pripravili študije, idejne zasnove in idejne projekte ter izvedbene projekte. Vse to pa bi delali veliko lažje in hitreje, če bi veljal sistem celovitega pristopa, ne pa da nas selijo po zadolžitvah po posameznih delčkih. Zato pogosto ne moremo uporabiti tudi kontrolne sestavine pri realizaciji programov. In še ena velika razlika je med študijami in projekti. Za prve ni nikdar opredeljeno konkretno zanimanje, medtem, ko so drugi podprti s pričakovani izvajalci, da bodo lahko čimprej pristopili k izvedbi. Zato tudi prihaja do zakasnitve pri izdelavi študij.«

Navedli ste nekatere slovenske objekte. So med njimi tudi študije oziroma projektne naloge z ozemlja naše občine?

»Vemo, da predstavlja Ljubljani največjo nevarnost hudourniški značaj Graščice. Zato pripravljamo dokumentacijo za dva suha zadrževalnika in sicer Božna nad Polhovim Gradcem in Brezje na Šujici. Prvi naj bi zadržal okrog 5,5 milijonov kubičnih metrov vode, drugi pa 2,2 milijona kubičnih metrov. Poudariti moram, da sta to suha zadrževalnika, ki bosta nastopila v delovanju šele ob 20 letnih vodah.«

Lahko bi navedli še več nalog s tega področja, pa bi se raje ustavili v vašem vodnogospodarskem laboratoriju. Je ta trenutno polno zaseden?

»Kot sem navedel že na začetku, smo bili dolgo največji laboratorij v Jugoslaviji. Sedaj imamo tak laboratorij tudi v Beogradu in po drugih mestih in zato laboratorij ni vedno polno zaseden. Ker s svojimi storitvami ali raziskavami služimo predvsem elektro gospodarstvu, se bomo morali v Sloveniji kmalu dogovoriti, da ne bodo raziskave, ki predstavljajo izredno majhen delež v strošku gradnje, odvisne od posameznikov, ampak bodo obvezne. S tem bo dosežena tudi cenejša, hitrejša in bolj zanesljiva gradnja. Pomembno pa je, da imamo za opravljanje fizičnih in matematičnih modelov tudi veliko nove, sodobne opreme, ki smo jo nabavili v zadnjem času. Ker je

naš laboratorij znan po kakovosti opravljenih del, se nam v zadnjem času spet pojavljajo poleg naročnikov iz Slovenije (HE Vrhovo, HE Boštanj) tudi iz Bosne in Hercegovine (HE Buk Bjela) in Črne gore (HE Andrijeva, Zlatica, Milunović, Raslovići) na Moraci.«

Omenjali ste tudi oddelek za pomorsko inženirstvo in raziskave obalnega morja.

»O naših referencah govori predvsem podatek, da je od vseh pomolov v črnogorskem primorju, ostal cel le pomol, ki ga je projektiralo naše podjetje. Pri tem pa močno sodelujemo tudi s FAGG in poljsko akademijo znanosti.«

Kakšno pa je vaše sodelovanje z viško občino?

»Nimamo nekih posebnih stikov, razen znanih listin o dovoljenem doseganju osebnih dohodkov in podobnih intervencij stvari.«

Pa bi se vaš stik z občino lahko okreplil?

»Prav gotovo bo za to več priložnosti ob naši proslavi, ki pa bo zajemala tudi znani Goljevščekov dan. Na njem bomo podrobneje spregovorili tudi o našem inštitutu in njegovi vlogi v našem vodnem gospodarstvu.« je posredno povabil na slovesnost ob dvojni slovesnosti VGI Ljubljana njegov direktor,

STANE JESENOVEC

ČIGAVI SO PRAKTIKANTI IN PRIPRAVNIKI PRI OBRNTNIKIH

Ko breme naprtimo drugemu

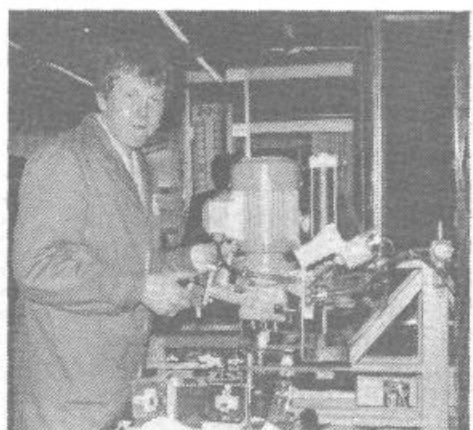
Z obrtništvom sem se v preteklih tednih zavestno ali hote srečal dvakrat. Najprej na seji skupščine Medobčinskega sklada za izobraževanje delavcev na področju samostojnega osebnega dela Ljubljana in nato še v Vnanjih Goricah 103 v delavnici »MONTAŽA in OBDELAVA KOVIN« Slavka in Zvoneta Marina.

V obeh primerih je bila rečca nit pogovora, kako dobiti v storitvene ali proizvodne obrtne delavnice usposobljene delavce.

Pa se najprej pomudimo v sejni dvorani Kluba delegatov na Puharjevi cesti. Delegatka Obrtnega združenja Ljubljana – Vič Rudnik Marija Marolt je izpostavila nejasnosti, ki nastopajo pri praktičnem in pripravniškem usposabljanju dijakov sol srednjega usmerjenega izobraževanja v obrtnih delavnicah. Opozorila je, da v obratovalnicah ni na razpolago človek – tako kot v organizacijah združenega dela – ki bi namenil večino časa praktikantu posameznega letnika, še teže pa je to pri pripravniškem usposabljanju. Pri slednjem ima nosilec obrti ali pa od njega pooblaščen delavec, celo veliko odgovornost za to, da bo pripravnik opravil izpit in si tako pridobil pravico do zaposlitve in status delavca. Menila je, da bi morali obrtnikom, ki opravljajo mentorsko delo, v določeni obliki priznati ta trud s praktikantom ali pripravnikom. Vprašala je tudi, ali je možno, da del teh stroškov pokrije sklad, tako za prakso, kot za izpit.

Delegati skupščine Medobčinskega sklada za izobraževanje delavcev na področju samostojnega osebnega dela Ljubljana so menili, da je do plačila stroškov izobraževanja ob delu opravičena določena oseba šele, ko ima položaj delavca pri obrtniku, prej pa je skrb za kader strošek obrtnega združenja.

O tem vprašanju so govorili tudi na skupščini gorenjskega sklada, na kateri pa so prisluhnili predlogu obrtnikov oziroma Obrtnega združenja Kranj, da naj bi del sredstev, ki jih dajejo obrtne delavnice občinskimi štipendijskim skladom (na ljubljanskem območju je bilo to lani tretjino sredstev sklada ali 60,5 milijonov od skupno 181, v viški občini pa 12,4 milijona od skupno 37,2 milijona dinarjev) vračali v zasebni del drobnega go-

Kljub dobremu plačilu je za nekatere strokovne poklice tudi v obrtnih delavnicah težko dobiti delavce

sopodarstva prav za kritje takih in podobnih stroškov, kot smo jih navedli prej.

Da je skrb za kader v obrtništvu velikega pomena, predvsem za storitvene obratovalnice, pa kaže primer, ki smo ga srečali v Vnanjih Goricah. Če večina delovnih organizacij pokrije določene poklice z ljudmi ozkega profila ali priučenimi delavci, pa tega pri obrtniku ni mogoče. Delavec v delavnici s tako široko ponudbo, kot jo imata Slavko in Zvone Marinko, mora res temeljito poznati ključavničarska, monterska in druga dela. Pa ne le poznati, ampak jih mora obvladati. To bi prav gotovo potrdila njuna delavca Marjan Japelj in Stane Marinko. Žal pa zaradi številnih napak v dolgoročnem vrednotenju takih del v naši družbi, ni mogoče dobiti dobrih delavcev, niti proti dobremu plačilu. Dela pa je veliko, seveda zahtevnega, izvirnega in dobro opravljenega. Prav gotovo bi se veljalo, še bolj kot smo se že, zamisliti nad našo dolgoročno izobraževalno in kadrovsko politiko, ki nam je prav v proizvodnih in strokovnih poklicih zadala težko popravljive bele lise.

-sj-

Nova metla v ARS-Inženiringu že pometa

Situacija v delovni organizaciji Ars-Inženiring lani ni bila rožnata. Poslovanje na robu rentabilnosti, velika fluktuacija delavcev, nizki osebni dohodki in zelo ogrožena socialna varnost kolektiva so bili kazalci, da so v tej delovni organizaciji stavili že pred leti na napačnega konja, ki pa ne samo, da ni mogel zmagovati ampak je onemogel že kmalu po startu. Lanske, predvsem pa predlanske pripetije s servisom za čiščenje voz na železnici pa so to DO pripeljale celo do sodišča. In kot se začuda rado dogaja je vodilna struktura kolektiv ob potopu zapustila.

Skupščina občine Vič-Rudnik in vodstvo sozda Astra, kjer je Ars-Inženiring ena od članic, sta iskala primerno kadrovske rešitve in jo sozdu. V aprilu je za krmilo te DO poprijel Lovro Kokalj, ki je kar tri

desetletja uspešno vodil področje kemije v Astrini Veletrgovini. Morda je še prekmalu, da bi po dveh mesecih sodili poslovanje, toda Ars se je v tem obdobju začuda hitro popravil. Lovro Kokalj pravi, da ima dober in preizkušen recept, ki mora dati rezultate. V Arsu bodo razvili sodelovanje z različnimi partnerji v industriji in ojačali različne sektorje, ki so že v Arsu, a niso poslovali najbolj rentabilno. Seveda pa so predvideni tudi novi pristopi o katerih pa Kokalj še noče izdati prav ničesar.

O pravilnosti odločitev pa bodo pričevali že polletni, predvsem pa letni rezultati. Zanimivo pa je da se je fluktuacija zdaj povsem umirila in da prihajajo v Ars že novi strokovnjaki. Očitno je nova metla že pričela z delom...

-bp

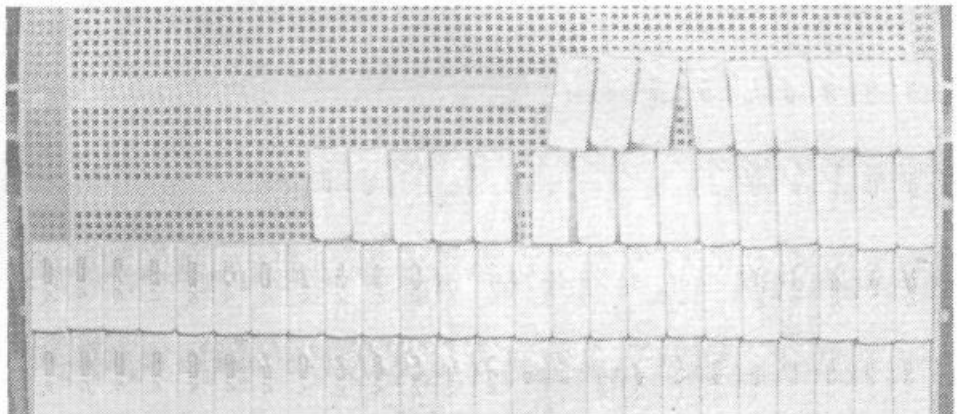
ško opismenjevanje delavcev, ki sedaj že poteka.

V bitki, da uresničijo srednjeročne cilje, da preidejo iz ekstenzivnega na intenzivno gospodarjenje, so s hitrejšimi koraki začeli modernizirati tudi proizvodni proces.

V pripravljani fazi so izboljšave pri termični obdelavi tobaka, v zaključni pa rekonstrukcija linije za obdelavo tobač-

nih žil. V montaži je dodatna linija za odpraševanje, vezana na cigaretno stroje. V enoti za pakiranje cigaret pa je za poizkusno obratovanje pripravljena linija za trdo pakiranje cigaret.

Tudi na področju marketinga so začeli z tržnimi analizami, s pomočjo katerih bodo zaznali želje in hotenja svojih kupcev. Pripravili so dve novi cigareti, ki sta prišli v ožji izbor po vseh testiranjih

degustacijskih komisij. Potrjujejo, da lahko eno od njih primerjamo z najboljšimi licenčnimi cigaretami. Prva nova cigareta BOSS, bo pakirana v ekskluzivni, moderni, trdi embalaži.

Tudi za ostale cigarete snujejo nove dizajne in novo prometno embalažo. Posebej pa so ponosni na to, da so kadilci že trideseto leto zvesti njihovi prvi filter cigareti – F 57.

Kljub temu, da so pogoji gospodarjenja težki in cenovna politika neugodna,

se delavci obnašajo gospodarno. Dolgoročno si želijo ustvariti tudi normalni življenjski standard. S tem namenom so pri podpovprečni osebnih dohodkih ohranjali akumulacijsko stopnjo in se držali vseh družbenih dogovorov. Tudi zadnje investicije v skladišča tobačne surovine in v prodajalne so namenjene izboljšanju prodaje lastnih proizvodov. Uvajajo specializirani tip maloprodajne trgovine, ukinjajo nerentabilne dejavnosti, kakor tudi vsa ostala žarišča ne-likvidnosti.

